

EXPERIENȚA DLAF ÎN LUPTA ÎMPOTRIVA FRAUDELOR CARE AFECTEAZĂ INTERESELE FINANCIARE ALE UNIUNII EUROPENE

DEPARTAMENTUL PENTRU LUPTA ANTIFRAUDĂ - DLAF

I. INCRIMINAREA FRAUDELOR

II. URMĂRILE FRAUDELOR

**III. MODALITĂȚI FAPTICE DE
SĂVÂRȘIRE A FRAUDELOR**

IV. CONSTATAREA FRAUDELOR

I. INCRIMINAREA FRAUDELOR CU FONDURI EUROPENE

- **Convenția din 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene („*PIF Convention*”);**
- **art. 18¹ – 18⁵ din Legea nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (21 aprilie 2003);**
- **Directiva nr. 2017/1371 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal („*Directiva PIF*”).**

TIPURI DE COMPORTAMENTE ILICITE INCRIMINATE DE LEGEA 78/2000

- i. obținerea ilegală de fonduri - art. 18¹;**
- ii. deturnarea de fonduri - art. 18²;**
- iii. diminuarea ilegală a resurselor – art. 18³.**

TENTATIVA SE PEDEPSEȘTE – art. 18⁴ .

- iv. neglijența care prejudiciază interesele financiare ale Uniunii Europene – art. 18⁵.**

MODALITĂȚI NORMATIVE

a) - folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete;

b) – omisiunea de a furniza datele sau informațiile cerute potrivit unei obligații specifice (legale sau contractuale);

c) - schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației fondurilor obținute sau a unui folos legal obținut.

DOCUMENTE ORI DECLARAȚII FALSE

- fals material în înscrisuri oficiale – art. 320 C. pen.;**
- fals intelectual – art. 321 C. pen. ;**
- fals în înscrisuri sub semnătură privată – art. 322 C. pen.;**
- fals în declarații – 326 C. pen.**

= CONCURS DE INFRAȚIUNI

DOCUMENTE ORI DECLARAȚII INEXACTE SAU INCOMPLETE

„Inexact” sau „incomplet – document sau declarație care, fără a fi supus unei acțiuni de modificare (alterare/contrafacere) a conținutului, este întocmit incorect, astfel încât datelor pe care le conține li se dă o interpretare intenționat greșită.

Documentele ori declarațiile „inexacte” sau „incomplete” sunt folosite ca MIJLOACE FRAUDULOASE de inducere în eroare a autorității care gestionează fondurile europene.

II. URMĂRILE FRAUDELOR CU FONDURI EUROPENE

Urmările prevăzute în textele de incriminare:

- i) obținerea pe nedrept de fonduri;**
- ii) schimbarea destinației fondurilor obținute sau a unui folos legal obținut;**
- iii) diminuarea ilegală a resurselor.**

Lipsa rezultatului prevăzut în norma de incriminare conduce la neconsumarea infracțiunii, care rămâne în faza tentativei.

Rezultatul fraudei este denumit adeseori „prejudiciu”:

1. - pierderea sau echivalentul în bani al unei diminuări provocate unui anumit patrimoniu sau buget;

2. - valoarea compensației necesare pentru a repara o vătămare sau pentru a acoperi o pierdere provocată unui patrimoniu sau buget.

Existența fraudelor cu fonduri europene nu este condiționată de constatarea unui prejudiciu sau a unei pagube.

Majoritatea programelor, măsurilor sau schemelor de acordare a sprijinului financiar sunt finanțate din surse diferite.

În funcție de bugetul afectat prin activitatea ilicită, respectiv sursa de finanțare din care provin fondurile fraudate, se disting 2 situații:

1. obținerea de fonduri care provin din bugetul general al U.E.;

2. obținerea de fonduri care provin de la bugetul național.

Prin Decizia nr. 4/2016, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii și a stabilit următoarele:

Fapta de a folosi documente sau declarații false, inexacte ori incomplete ce a avut ca rezultat obținerea, pe nedrept, de fonduri din bugetul Uniunii Europene și de fonduri din bugetul național întrunește elementele constitutive ale infracțiunii unice prevăzute de art. 18¹ alin. (1) din *Legea nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.*

Deturnarea de fonduri europene presupune existența unei dispoziții legale sau a unei prevederi contractuale exprese, care să menționeze care este destinația fiecărei sume de bani.

Schimbarea destinației fondurilor nu poate exista în sistemul rambursării cheltuielilor.

Rambursarea presupune utilizarea de către beneficiar a resurselor financiare proprii, iar ulterior, obținerea unei sume reprezentând un anumit procent din totalul cheltuielilor eligibile, pe care o poate utiliza fără restricții.

În cazul acordării unui avans sau a prefinanțării, este necesar să se stabilească:

a) prevederea care stabilește destinația precisă a sumei încasate;

b) – suma încasată efectiv, contul utilizat de beneficiar;

c) – situația tuturor plăților efectuate de beneficiar din suma încasată și semnificația fiecărei plăți efectuate;

d) – dacă plățile efectuate au legătură cu operațiunile finanțate în cadrul proiectului.

Valoarea fondurilor a căror destinație a fost schimbată = valoarea totală a plăților efectuate pentru activități care nu au legătură cu proiectul.

URMĂRILE FRAUDEI ÎN FAZA OBȚINERII ACORDULUI DE FINANȚARE

Producerea unei vătămări a intereselor financiare ale UE, prin folosirea de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete este condiționată de efectuarea ulterioară a unor plăți.

Dacă se intervine în această fază, până la momentul efectuării plăților, infracțiunea rămâne în forma tentativei.

Dacă se efectuează plăți, vătămarea este direct proporțională cu valoarea plăților efectuate, indiferent de sursa de finanțare (fonduri europene și contribuție națională).

URMĂRILE FRAUDEI ÎN FAZA IMPLEMENTĂRII PROIECTULUI

Pentru a stabili gradul de vătămare a intereselor financiare ale UE este necesar a se stabili:

a) - documentele sau declarațiile false, inexacte ori incomplete utilizate în legătură cu proiectul;

b) – legătura de cauzalitate dintre documentele utilizate și obținerea sumelor care provin din fonduri europene și contribuția națională.

Vătămarea este direct proporțională cu valoarea sumelor obținute în baza documentelor sau declarațiilor false, inexacte ori incomplete.

III. MODALITĂȚI FAPTICE DE SĂVÂRȘIRE A FRAUDELOR

Fazele derulării proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile SUNT:

- 1. obținerea acordului de finanțare (contract, decizie etc.);**
- 2. implementarea proiectului;**
- 3. monitorizarea proiectului în perioada de sustenabilitate.**

În raport cu fiecare dintre aceste 3 faze, există MODALITĂȚI FAPTICE diferite de vătămarea a intereselor financiare ale UE.

1. FAZA OBȚINERII ACORDULUI DE FINANȚARE

a) modificarea extraselor de cont, pentru a face dovada deținerii contribuției proprii (de exemplu, de la 50 RON la 580.000 RON);

b) declararea nereală a situației unor obiective de infrastructură afectate de inundații pentru a accesa o anumită schemă de finanțare;

c) depunerea unei scrisori de confort bancară, fără depunerea documentului complementar privind condițiile de eliberare a scrisorii de către bancă (DOCUMENT INCOMPLET);

d) modificarea conținutului unui contract anterior (inclusiv a valorii) și utilizarea acestuia ca document doveditor al experienței similare.

2. FAZA IMPLEMENTĂRII

a) întocmirea nereală a ofertelor declarate necâștigătoare (similitudini între documentele emise de ofertanți diferiți);

b) achiziția fictivă a unor programe software (inclusiv licențele de utilizare) pentru a crea circuite comerciale menite să justifice transferul unor sume care se întorc, în mod indirect, la beneficiarul finanțării;

c) utilizarea unor certificate de conformitate nereale, echipamentele achiziționate fiind „second hand” (diferențe de preț: 22.000 USD – 200.000 EUR);

d) majorarea nejustificată a prețurilor (între 200% și 500%), prin interpunerea unor operatori economici aflați sub controlul beneficiarului (crearea de condiții artificiale) – FACTURI = DOCUMENTE INEXACTE;

e) ridicarea în numerar a sumelor încasate ca avans și utilizarea acestora în scopuri personale, precum și depunerea ulterioară a unor documente justificative false;

f) atestarea nereală în situațiile de lucrări a efectuării unor lucrări sau montării unor materiale;

g) majorarea nejustificată a valorii centralizatorului costurilor prin invocarea unor materiale pentru care nu există documente de proveniență;

h) depunerea unor declarații nereale privind inexistența conflictului de interese, deși, în realitate, existau legături între beneficiar și ofertanți;

i) favorizarea unui anumit ofertant prin descalificarea ilegală a operatorului economic care a depus cea mai avantajoasă ofertă (costuri majorate cu 1.000.000 EUR) ori prin introducerea unor condiții restrictive.

3. FAZA DE MONITORIZARE POST IMPLEMENTARE

a) atestarea în procesul-verbal de verificare la fața locului a unor date nereale privind indicatorii de rezultat ai proiectului;

b) prezentarea unor date nereale privind șomerii angajați după implementarea proiectului, pentru a dovedi îndeplinirea obligațiilor asumate privind crearea de noi locuri de muncă.

IV. ACTIVITĂȚI DE DESFĂȘURAT PENTRU CONSTATAREA FRAUDEI

1. studierea prevederilor aplicabile proiectului (dispoziții din acte normative, prevederi contractuale, inclusiv cererea de finanțare);

2. stabilirea activităților și operațiunilor desfășurate de către beneficiar;

3. analizarea documentelor și a declarațiilor folosite de către beneficiar în relația cu finanțatorul și stabilirea împrejurărilor din care rezultă caracterul fals, inexact sau incomplet;

4. determinarea exactă a valorii plăților efectuate către beneficiar în cadrul proiectului;

5. identificarea persoanelor implicate în implementarea proiectului și audierea acestora.

MULȚUMESC!

consilier Constantin LICA

**DIRECȚIA CONTROL
DEPARTAMENTUL PENTRU LUPTA
ANTIFRAUDĂ – DLAF**

constantin.lica@antifrauda.gov.ro